

LATVIJAS VALSTS MEŽI ATPŪTA

AKTUĀLI

Dodies dabā ar vilcienu:
atpūtas vietu ceļvedis

MARŠRUTS

No Kokneses pilsdrupām
līdz Latgales ezeriem

INTERVIJA

Reperis rolands če par
mūziku un medībām

SĀC PIEDZĪVOJUMU LATVIJAS VALSTS MEŽOS!

Saturs

PAVASARIS
NR. 65
VASARA 2026

- 03** DABAS VĒSMAS
- 04** AKTIVITĀTE
Ierīpot dabā ar riteni
- 10** PIEREDZES STĀSTS
Senioriem ar takām vien nepietiek
- 14** AKTUĀLI
Uz mežu ar vilcienu
- 20** NUMURA TĒMA
Kas notiek dabā pēc bargās ziemas?
- 24** MARŠRUTS IEDVESMAI
Gar Daugavu uz dienvidiem
- 28** INTERVIJA
rolands če

Gan tiem, kam tā patīk, gan tiem, kam ne, pagājušī ziema atgādināja, kādas var būt kārtīgas Latvijas ziemas. Jau bija aizmirsies, ka sniegš un sals var būt tik ilgi un pavasaris – tik tāls. Daudziem putniem pavasari palīdzēja sagaidīt gada dzīvotne – dobums, kur pārļaut aukstās ziemas naktis un puteņus. Savukārt gada augs – lācene – par garu zimu tikai priecājās, bet nu pienācis laiks visam plaukt un zaļot. Arī mums, cilvēkiem!

Arvien garākās dienas ļauj ilgāk būt dabā un atklāt ko jaunu. Arī senioru vecumā gan Latvijas daba, gan dažādi tūrisma objekti var būt pilnīgs jaunatklājums pat pieredzējušam ceļotājam un atpūtniekam. Šajā numurā varēsiet lasīt, kā uz dabas tūrisma raugās Rīgas aktīvie seniori.

Savukārt rolands če izstāsta, kāpēc pievērsies kantri mūzikai un kādu iedvesmu sniedz lauku dzīve un daba. Vēl šajā numurā arī tīri praktiski padomi, kā labāk ierīpot dabā ar velosipēdu vai bērnu ratiņiem un kā sadzīvot ar nelūgtiem ceļabiedriem Latvijas mežos un pļavās – ērcēm, odiem un briežuūtim. Ņem talkā jauno atpūtas vietu karti un dodies dabā ar vilcienu. Šis ir kas jauns un piedzīvojuma vērts! Dabā pavadīta diena ir skaista, gara un bagātina mūsu garu, prātu un atmiņas.

Gada putns – apodziņš 01

Tā ir ne tikai Latvijas, bet arī visas Eiropas mazākā pūce – krietna sprīža izmērā, tas ir, 15–19 cm. Sava mazā auguma dēļ vairums cilvēku lidojumā to pat nenoturētu par pūci, drīzāk par dūšīgu zīlīti. Apodziņš ir veikls mednieks, kurš, atšķirībā no citām pūcēm, nemedī naktī, bet gan krēslā vai dažkārt arī dienā. Apodziņš ir stratēģis, jo uzkrāj barību priekšdienām. Ornitologiem ir gadījies atrast koku dobumus, kuros apodziņš glabā līdz pat 20 medījumiem, pārsvarā sīkus grauzējus vai mazputniņus. Apodziņi mīt koku dobumos, lielākoties vecos egļu vai jauktos mežos.

Gada augs – lācene 02

Vērtīgā purva oga, kuras ievākšanu sarežģītu padara ne tikai fakts, ka tā mīt grūti izbrienamos purvos, bet arī tas, ka uz katra auga ir tikai viena vai dažas ogas. Ne velti Somijā to dēvē par “meža zeltu”, jo tās ievākšana pietiekamā daudzumā ievārijuma vai mērču pagatavošanai prasa daudz laika. Labos augšanas apstākļos lācenei ir garš mūžs – pat desmitiem gadu. Sakneis dzīvotspēju saglabā gadiem ilgi pat tad, ja auga virszemes daļa izzūd. Lācene ir ziemeļu augs, un Latvija atrodas tā izplatības areāla pašos dienvidos. Lācenēm nepieciešamas stabilas un aukstas ziemas. Jo biežāk ziemas ir siltas, jo sliktāk jūtas lāceņu audzes.

Gada sēne – ametista bērزلapene 03

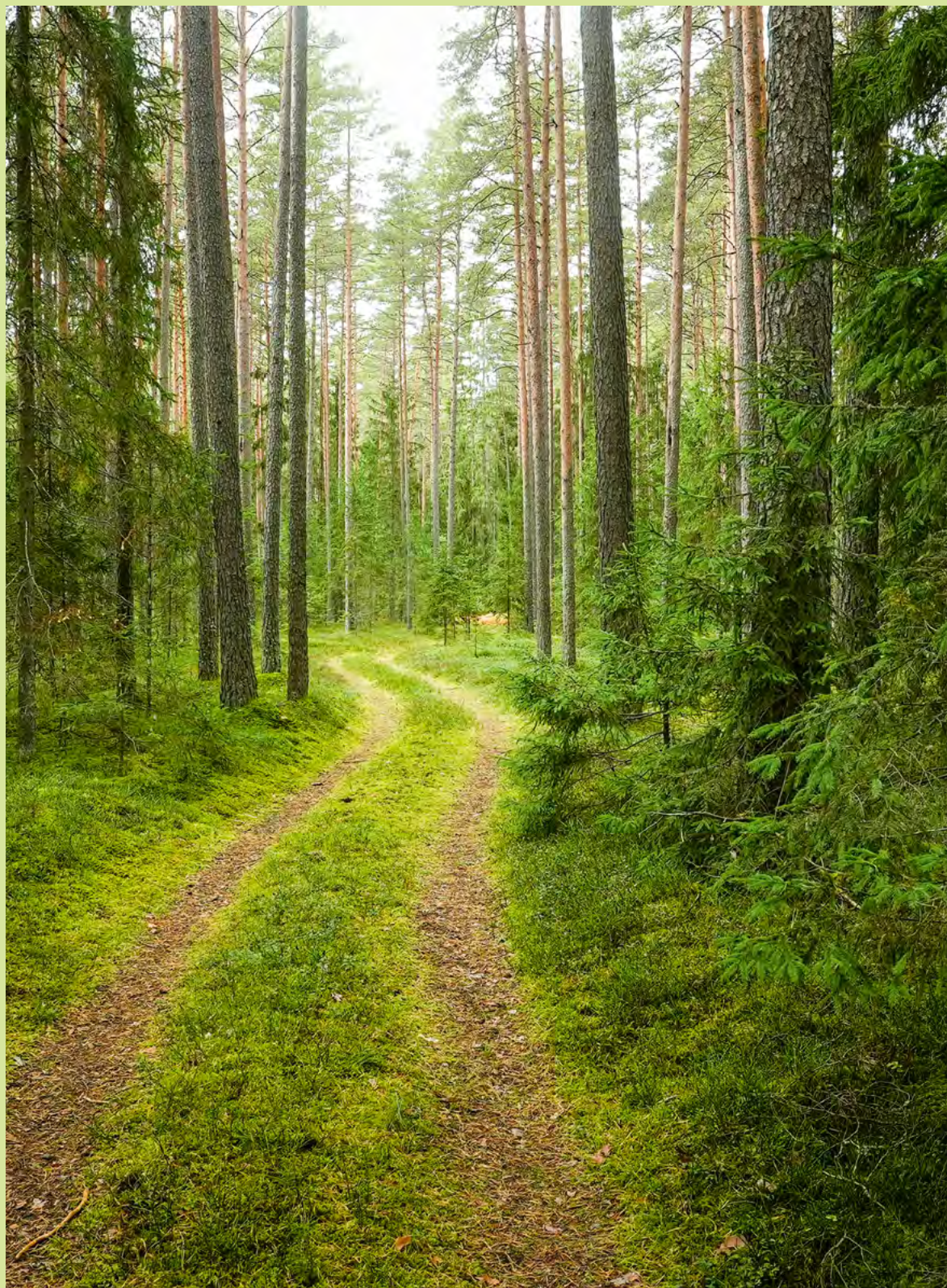
Tās nosaukums jau saka priekšā – šī sēne visbiežāk aug meža klajumos vasaras beigās un rudenī un izskatās kā košs dārgakmens. Tiesa, jābūt veiksmīnīkam, lai to atrastu sēnes krāšņākajā dzīves posmā, kas ir īss, jo laikapstākļu, īpaši sausuma, ietekmē tā izbalē un zaudē Latvijas dabai neierasto krāsu. Ja izdodas atrast ametista bērزلapeni, vislabāk vienkārši piecāties par neparasto skatu, iemūžināt to fotogrāfijā un atstāt sēni augam.

Gada dzīvotne – koku dobums 04

Koku dobumi ir mitekļi simtiem sugu – gan sēnēm un sūnām, gan kukaiņiem, putniem un maziem zīdītājiem. Ja vērtētu pēc cilvēku nekustamā īpašuma tirgus tendencēm, koku dobumi kļūst par arvien vērtīgāku īpašumu, jo to daudzums samazinās, bet pieprasījums arvien ir liels. Koku dobumi spēj veidoties tikai lielos un gana vecos kokos. Vienlaikus dobums bieži ir apstākļi, kas var saīsināt paša koka mūžu. Dobums ir mājvieta, ligzdošanas un mazuļu audzināšanas vieta šī gada putnam apodziņam un vēl daudziem dobumperētājiem. Ziemās, kad perētāji dobumus atbrīvojuši, tie ir patvērums no skarbiem apstākļiem. Aizvadītajā ziemā, kad sals un puteņi bija bieži, dobumos, visticamāk, paglābās un izdzīvoja neskaitāmi mazputniņi.

Ieripot dabā ar riteni

DOTIES DABĀ AR VELOSIPĒDU KĻŪST ARVIEN POPULĀRĀK – TAS IR VEIDS, KĀ APVIENOT KUSTĪBU, BRĪVĪBU UN DABAS TUVUMU. TAČU AR KO SĀKT, JA LĪDZ ŠIM BRAUKTS VIEN PĀRIS KILOMETRU NO MĀJĀM?

Velo izbrauciens pa pilsētu vai tuvējo parku, mežu vai veloceļu ir viens no veidiem, kā sākt pavasari – sezonu, kad ielas un ceļi vairs nav slideni, kad saule pēcpusdienās silda arvien vairāk un kad braukšana nav cīņa ar vēju un visu veidu nokrišņiem. Vasara savukārt ir maģisks laiks, kad izbaudīt velo izbraucienus vēlās vakara stundās, kad gaisma apspīd velo takas un ceļus līdz vēlai vakara stundai.

Desmitiem kilometru garumā Latvijas valsts mežus caurvij ierīkotas ar kājām vai velosipēdu izbraucamas dabas takas un maršruti, kā arī īpaši ierīkotas purva takas. Dabā gājējus tās izved gan pa īpaši skaistām vietām mežos, gan ieved vai pat izved cauri Latvijas unikālajai dabas bagātībai – dažādiem purviem.

Drošība pirmajā vietā

Lai izbrauciens dabā būtu patīkams, jāpadomā par drošību. Braucējiem noteikti nepieciešama ķivere un laikapstākļiem atbilstošs apģērbs, kurā iestrādāti arī atstarojoši elementi. Tāpat jāatceras par ūdeni un

uzlādētu telefonu, lai nepieciešamības gadījumā būtu iespēja sazināties.

Velo izbrauciens dabā nav tikai sports – tas ir veids, kā iepazīt Latviju no cita skatu punkta. Katrs izbrauciens var kļūt par nelielu un atmiņām bagātu piedzīvojumu!

Lai izvairītos no nepatīkamiem pārsteigumiem, atceries pirms brauciena tehniski nodrošināties – paņem līdzī plastmasas savilcējus, remonta komplektu ar pamatinstrumentiem u. c.

Vairāk nekā 300
bezmaksas atpūtas vietas
Latvijas valsts mežos.

Vienmēr nodrošināties tehniski un ar uzkodām

Ja izbrauciens plānots vairākas stundas un tālu no apdzīvotām vietām, svarīgi ir divi pamatnoteikumi. Vispirms jāparūpējas par tehnisko nodrošinājumu – ja nu gadās kāda ķibeļa ar velosipēdu. Lielākoties tās ir labojamas paša spēkiem.

Pieredzējušais kalnu riteņbraucējs Juris Āboliņš iesaka vienmēr ņemt līdzī plastmasas savilcējus, kas, kā liecina viņa pieredze, daudzkārt ļāvuši pielabot velosipēdu un turpināt ceļu. Noderēs arī velosipēda remonta komplekts, kas ir neliels un daudz vietas neaizņem; tajā noteikti jābūt ātrajiem ielāpiņiem riepu kamerām, skrūvgriežim un sešstūru atslēgai. Protams, katra braucēja spējas novērst tehniskas ķibeles ir atšķirīgas, tāpēc vajag arī plānu B, ja nu ceļu tomēr turpināt nevar.

Atjauno enerģiju ar regulārām uzkodām

Otrs pamatnoteikums – uzkodas. Ja plānotais maršruts ved gar kādu veikalu vai kafējnicu, var iztikt ar nelielām uzkodām, bet citos gadījumos jāplāno pilnvērtīga ēdienreize. Iesācējiem, kas nav raduši ar velo braukt lielus attālumus, ieteicams kādu našķi

enerģijai uzkost ik pēc 30–40 minūtēm, lai saglabātu spēkus.

Kartes un lietotnes maršruta plānošanai

Velobraucējs Juris Āboliņš līdzās LVM GEO lietotnei iesaka vēl vienu lietotni – “Strava” –, kurā var apskatīt, cik bieži, kādos posmos devušies citi velobraucēji. Tā kā šo lietotni izmanto vairums cilvēku, kas dodas garos izbraucienos ar velo, lietotnes *heatmap* jeb aktivitāšu intensitātes kartē iezīmējas ne tikai biežāk izmantotie ceļi un takas, bet ir iespējams laikus pamanīt, kur var rasties problēmas. Piemēram, ja izvēlētajā maršrutā kādā posmā redzams velobraucēju intensitātes samazinājums, tas var norādīt uz neizbraucamu vai grūti izbraucamu posmu, kādiem šķēršļiem vai privātu teritoriju, kuras saimnieks nevēlas savā zemē tūristus. Tieši privātīpašumi ir vietas, no kurām Juris Āboliņš aicina izvairīties.

NODERĪGI

Zemesgabala, meža vai ceļa īpašnieku viegli noskaidrot LVM GEO kartēs.

Vilciens un velo

Lai nebūtu jāizvēlas velomaršruti, kas ir tikai savas pilsētas vai ciema tuvumā, ceļojumam var izmantot vilcienu, jo tajos ir speciālas vietas velosipēdu novietošanai. Tiesa, karstākajā tūrisma sezonā ceļā uz iecienītākajiem maršrutiem vilcienā mēdz būt tik daudz velosipēdu, ka tiem vieta jāmeklē starp soliēm, taču Jura Āboliņa pieredzē vienmēr risinājums ir atrasts. Viņš bieži izmanto vilcienu, lai ar velosipēdu dotos uz Siguldu, Cēsīm vai Valmieru, kur ir arī viņa iecienītākais velo maršruts – gar Gauju.

Ja varat pieveikt 20–30 kilometru pa asfaltētu veloceļu, tas nenozīmē, ka tikpat vienkārši būs dabā.

Vairākos posmos gan tas ir izaicinošs un iesācējiem varētu būt par šerpu, īpaši posmā no Līgatnes līdz Siguldai, kur ir gan stāvas nogāzes un lieli kāpumi, gan mainīgs segums. Tāpat Juris atzīst, ka ļoti labi braucas taciņās ir arī gar jūru no Vecākiem līdz Carnikavai un Saulkrastiem.

Reljefs un ceļa segums

Tie, kas ar velosipēdu līdz šim lielākoties pārvietojušies pa pilsētu vai piepilsētu asfaltētajiem veloceļiem, bieži piemirst, ka dabā ceļa segums un reljefs var būtiski sarežģīt braukšanu.

Jau minētais posms gar Gauju vai maršruti Vidzemes augstienē kāpuma dēļ ir krietni grūtāki. Ja reljefu vēl ir iespējams noskaidrot kartēs, tad par ceļa segumu informācijas ir mazāk. Kartēs ir redzams, kuri ceļi ir asfaltēti, kuri ne, bet kāds būs neasfaltētā ceļa stāvoklis, kādas būs takas un meža celiņi, tur diemžēl uzzināt nevar. Pat nelielā attālumā var būt labs, ciets segums, ko drīz nomaina, piemēram, grūti izbraucamas smiltis, kurās velosipēds grimst; var sekot neizbraucami dubļi vai meža ceļš, ko no vienas vietas klāj izcēlušās koku saknes. Tāpat jāņem vērā, ka dažviet velomaršruti ved pa koka laipām, kas slapjā laikā ir tik slidenas, ka pa tām braukt ir ļoti bīstami!

JURIS ĀBOLIŅŠ

MEŽIZSTRĀDES MEISTARS
LVM RIETUMVIDZEMES REĢIONĀ

AR VELOSIPĒDU BRAUC JAU NO
BĒRNĪBAS, ARĪ SKOLAS LAIKĀ

GODALGOTAS VIETAS
24 STUNDU MTB SACENSĪBĀS

GARĀKĀ DISTANCE:
~ 15 STUNDU LAIKĀ **417 km**

Dabā ar bērnu ratiņiem

Par došanos dabā ar citiem “riteņiem” – bērnu ratiņiem – stāsta Latvijas vecāku organizācijas vadītāja Inga Akmentiņa-Smildziņa, atgādinot, ka daba jābauda jebkurā dzīves posmā un ir svarīgi atbilstoši sagatavoties.

Svarīgākais jautājums ir ratu piemērotība konkrētajam maršrutam un segumam. Pirms došanās dabā vecākiem būtu jāizvērtē takas reljefs, seguma kvalitāte, laikapstākļi un iespējamie šķēršļi – vai maršrutā nav stāvu nogāžu, sakņu, smilšu vai šauru laipu. Ja gadīsies šķēršļi, vai būs iespējams tos droši pārvarēt – vai varēs ratus pacelt, pārnest, apnest? Dodoties pārgājienā ar bērnu, būtiski sev atgādināt: ja būs nopietni šķēršļi, nāksies iet atpakaļ.

Ne visi rati der izbraucieniem dabā

Visi bērnu rati nav piemēroti pastaigām dabā. Izšķiroša nozīme ir riteņu izmēram un amortizācijai – lielāki, pumpējami riteņi daudz vieglāk pārvarēs nelīdzenumus nekā mazi pilsētas rati ar cietiem riteņiem. Tāpat svarīga ir ratu stabilitāte un bremžu kvalitāte, īpaši, ja maršrutā ir nogāzes. Pirms došanās dabā vecākiem ir jāizvērtē, vai konkrētais modelis paredzēts tikai gludām ietvēm vai tomēr arī aktīvākām pastaigām. Varbūt ir kāds, no kā var aizņemties piemērotus ratus tieši pastaigām dabā?

Jābūt piesardzīgiem, bet ne pārmērīgi

Vecākiem der atcerēties, ka pastaigas dabā ikvienam ir ļoti nepieciešamas, turklāt – jo vairāk, jo labāk. Dažkārt dzirdams, ka vecāki raizējas par čūskām, ērcēm, knišķiem u. c. draudiem. Jā, tā ir neatņemama dabas sastāvdaļa, bet tas nav iemesls, lai liegtu sev un bērnam to veldzējošo prieku, ko spēj sniegt vienīgi pastaiga dabā. Ja dodas mežā, jābūt piemērotam apģērbam, piemēram, mazulim un arī vecākiem ir nepieciešama galvassega (nebūs patīkami, ja pa galvu sāks līst briežutis).

Pastaigājoties dabā, jāskatās zem kājām, jo čūskas Latvijā ir, tomēr jāatceras, ka tikai viena – odze – ir indīga. Čūska nelec virsū tāpat vien, gluži otrādi – ja cilvēks būs bīstami tuvu, tā vai nu mēģinās bēgt, vai pēc iespējas skaļi šņāks, lai cilvēks sadzirdētu un tai neuzkāptu. Tāpat svarīgi atcerēties par sauļošanās krēmu, pietiekamu dzeramā ūdens daudzumu, odu aizsarglīdzekli un citiem līdzekļiem, kas katrai ģimenei individuāli var būt nepieciešami.

Svarīgi informēt tuviniekus par iecerēto pastaigu un saglabāt mieru neparedzētās situācijās, jo bērns jūt vecāku noskaņojumu.

Papildu drošībai ļoti svarīga ir arī vecāku iekšējā gatavība – plānot maršrutu atbilstoši savām spējām.

Drošības sajūtu stiprina arī vienkārši paradumi – pēc pastaigas pārbaudīt, vai nav ērcu, paņemt līdzi telefonu ar uzlādētu bateriju un nelielu pirmās palīdzības komplektu. Kad vecāki jūtas droši un mierīgi, arī bērnam daba asociēsies ar patīkamu un drošu pieredzi.

No savas pieredzes Inga Akmentiņa-Smildziņa min, ka ar mazu bērnu dabā doties ir ne tikai vērts, bet pat ļoti nepieciešams. Tieši agrīnā vecumā veidojas bērna attiecības ar vidi, kustību (kā tas ir – pārkāpt pāri nokritušam kokam, uzkāpt uz akmens, braukt ar ratiem cauri mežam?) un sajūtu pasauli (kā tas ir – pieskarties sūnām, čiekuriem, pludmales smiltīm?), un daba to piedāvā visdabiskākajā veidā. Nav jāgaida “ērtāks laiks”, kad bērns būs vecāks, – var sākt ar īsām, vienkāršām pastaigām. Bērnam nav vajadzīgas grandiozas ainavas – viņam vajag mierīgu, klātesošu vecāku un iespēju kopā priekpilni piedzīvot pasauli.

GALVENAIS ORGANIZĀCIJAS MĒRĶIS IR ĢIMEŅU IZGLĪTOŠANA UN INFORMATĪVĀ ATBALSTA SNIEGŠANA

RĪKO NODARBĪBAS UN FESTIVĀLUS, VEIDO PODKĀSTUS, VEIC PĒTĪJUMUS UN ĪSTENO CITAS AKTIVITĀTES

VECAKUORGANIZACIJA.LV

Ainaviskas velotrases un maršruti Latvijā

Smiltenes velotakas

Maršruti ar ainaviskiem Vidzemes dabas skatiem piemēroti dažāda līmeņa braucējiem: dzeltenā trase (10 km) – mierīga izbrauciena piekritējiem, savukārt zilā trase (20 km) piedāvā vidējas grūtības izaicinājumu ar dinamiskāku reljefu. Pieredzējušākie velo entuziasti novērtēs sarkano trasi (30 km).

Baldones velotakas

Iespēja izbaudīt Baldones apkārtnes dabas skaistumu un kvalitatīvi pavadīt laiku svaigā gaisā. Zilā trase (17 km) ir piemērota ikvienam, savukārt sarkanā trase (20 km) paredzēta pieredzējušiem braucējiem.

Saulkrastu taka Krāslavā

Ainaviskā astoņus kilometrus garā “Saulkrastu taka” (velotakas marķējuma numurs 18) sākas Krāslavā. Daugava te met vienu no saviem lielajiem lokiem. Braucot pa šo maršrutu, var baudīt skaistākās Daugavas ainavas upes stāvajā krastā un uzkāpt Priedaines skatu tornī.

Spāres takas

Mierpilna velo pieredze Kurzemē! Spāres īsā velotaka (5 km) ved cauri mežam, kas atklāj sūnu un ķērpju dažādību, bet Spāres garā velotaka (6,5 km) ved apkārt skaistajam Gulbju ezeram.

ĪSTENS DABĀ GĀJĒJS

DOŠANĀS DABĀ, PASTAIGAS, PĀRGĀJIENI, NŪJOŠANA, SKRIEŠANA, VELOBRAUCIENI VAI PUTNU VĒROŠANA NAV TIKAI JAUNU UN SPĒKA GADOS ESOŠU CILVĒKU PRIVILĒĢIJA. ARĪ SENIORI DZĪVESPRIEKU, MIERU UN IEDVESMU MEKLĒ DABĀ. PROTAMS, SAVU FIZISKO SPĒJU ROBEŽĀS.

Senioriem ar takām vien nepietiek

BIEDRĪBAS "RĪGAS AKTĪVO SENIORU ALIANSE" (RASA) DALĪBNIECE AIJA VĪGANTE ATKLĀJ, KA PASTAIGU GALAMĒRĶOS SENIORIEM TĪK GAN KAFEJNĪCAS, MEISTARKLASES UN IEPRIEKŠ NEBAUDĪTU ĒDIENU UN DZĒRIENU DEGUSTĀCIJAS, GAN KONCERTI UN IZZINOŠAS EKSKURSIJAS. AR PASTAIGU VIEN IR PAR MAZ.

Vajag tikai sākt!

Seniori biedrībā RASA pirms dažiem gadiem nolēma doties ekskursijā. Pirmais galamērķis bija Kuldīga pavasarī, kad tur lido zivis. Pēc tam bija skaidrs – to vajag turpināt! Nu jau gandrīz ik mēnesi senioru grupa dodas iepazīt Latviju no jauna, jo, kā saka Vīgantes kundze, viss ir tik uzplaucis un mainījies, pilsētas un vietas ir sakoptas, tik daudz skaista pa šiem gadiem esam atklājuši.

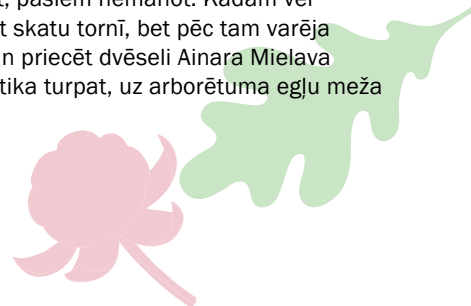
Sākumā bija bažas par to, kā varēs salāgot visu vēlmes un spējas, taču tas izrādījies nieks. Tagad atliek vien celt priekšā arvien jaunus izbraukumu plānus. Aktīvā senioru kopa tos nemaz daudz netirzā, vienkārši dodas ceļā!

Vīgantes kundze neslēpj, ka daudziem senioriem nav viegli ilgstoši staigāt vai doties pa sarežģītiem maršrutiem ar lielu reljefu vai kāpnēm, tāpēc tiek apvienotas gan pastaigas un dabas baudīšana, gan atpūta dažādos kultūras un gastronomijas galapunktos.

Dabu bauda dārzos

Kā vienu no spilgtākajiem pēdējo gadu pārgājieniem Aija Vīgante izceļ pavasara baudīšanu Siguldā. Viņa atminas, kā jaunībā vairākkārt bijusi Siguldā rudenī, kad Gaujas senleju rotā simtiem dzelteno un sarkano toņu, taču arī pavasarī, kad viss tikko sazaļojis, skati ir burtiski elpu aizraujoši – tik daudz zaļo nokrāsu, viss tik dzīvs un smaržīgs! Tiesa, pastaīga pa Siguldu prasījusi daudz spēka.

Daudz rāmākas un mierīgākas pastaigas seniori izbaudījuši pērn augustā, kad devušies uz Latvijas valsts mežu arborētumu Kalsnavā. Neskaitāmas hortenziju šķirnes, kuru apskatē garus gabalus sanāca nostaiģāt, pašiem nemanot. Kādam vēl bija spēks uzkāpt skatu tornī, bet pēc tam varēja atpūtināt kājas un priecēt dvēseli Ainara Mielava koncertā, kas notika turpat, uz arborētuma egļu meža skatuves.

Ekskursija kompānijā vai pārgājiens vienatnē?

Kad aiz muguras ir darba mūžs un uzkrāta pieredze visdažādākajās dzīves jomās, piedzīvots tik daudz skaistu un arī skarbāku brīžu, cilvēki kļūst pārliecinātāki par savām izvēlēm un grib darīt tieši to, ko grib, spriež Vīgantes kundze. Tāpēc seniori netērē dārgo laiku ekskursijām, kurās gidi stāsta gadskaitļus un atreferē maznozīmīgus faktus. Seniori dodas pēc emocijām, lai baudītu dzīvi. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc daudzi no viņiem izvēlas doties piedzīvojumos lielākā kompānijā.

Doties pastaigā pa mežu visos gadalaikos ir noderīgi, un Latvijā tas ir īstenojams pat tiem, kas dzīvo Rīgā, jo arī pilsētā un tās apkārtne mežu netrūkst.

Tomēr Vīgantes kundze uzsver – nevar salīdzināt un likt izvēlēties starp pastaigu dabā vai kopīgu piedzīvojumu lielākā kompānijā. Kopā rodas sarunas, atjaunojas cilvēciskās saites, top idejas, ko īstenot, veidojas jaunas draudzības un spēks pārvarēt grūtības, kas senioru gados ir tik ļoti nepieciešams. Un to visu dod būšana kopā, dabas, kultūras, vēstures un gastronomijas baudīšana. Tāpēc senioriem ar takām vien nepietiek! Seniori grib un var vairāk! ▲

Latvijas valsts mežu arborētums Kalsnavā – unikāla kokaugu kolekcija

50 gadu garumā zinātnisko novērojumu reģistrācija un datu analīze par augiem un to piemērotību Latvijas apstākļiem.

Arborētuma uzdevumi

- Augu pavairojamā materiāla ieguve mežsaimniecībai un apzaļumošanai
- Introcēto kokaugu genofonda krātuve
- Zinātniskās pētniecības bāze kokaugu bioloģijā
- Mācību vieta augstskolu studentiem

1975. gadā arborētumā iestādīti pirmie kokaugi

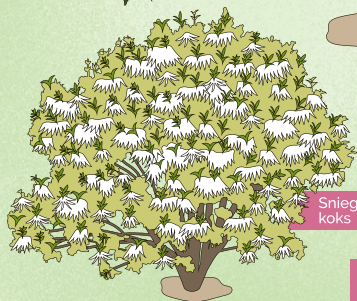
Sadarbība ar **100** dendroloģiskajiem parkiem visā pasaulē

Arborētuma lepnums – **peoniju dārzs ar vairāk nekā 300 šķirnēm**

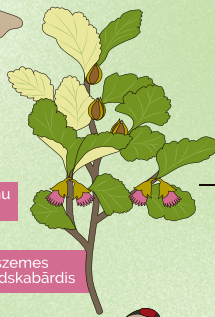

Iecienīts tūrisma objekts ar plašu kultūras un izziņas programmu

Tulpu koks

Sniegpārslīņu koks

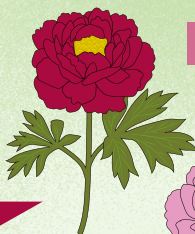

Ugunszemes dienvidskabārdis

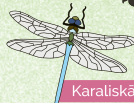
Zirgskābenu zīlenītis

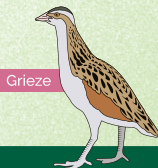
Zaļziežu naktsvijole

Dzērve

Karaliskā dižspāre

Grieze

Īpaši dabas retumi

- Tulpu koks
- Sniegpārslīņu koks
- Ugunszemes dienvidskabārdis un citi

Viena no Latvijas bagātākajām kokaugu kolekcijām

130 ha platībā

Kopš 2001. gada arborētumu apsaimnieko AS "Latvijas valsts meži"

20 000 dažādi koki, krūmi un liānas no visas pasaules

Mājvieta **23** īpaši aizsargājamām putnu, kukaiņu un augu sugām

Vides izglītības programmas dažāda vecuma bērniem

100 pasākumi gadā = 20 000 apmeklētāji

AS "LATVIJAS VALSTS MEŽI" KOPĀ AR VIVI AICINA BŪT TUVĀK MEŽAM UN DOTIES DABĀ ĒRTI UN VIDEI DRAUDZĪGI - AR VILCIENU. KOPĪGA PROJEKTA LAIKĀ VISI 32 ELEKTROVILCIENI IEGŪS AR MEŽU SAISTĪTUS VĀRDUS UN ĪPAŠAS KARTES VILCIENU VAGONOS AICINĀS DOTIES UZ PIETURU TUVUMĀ ESOŠAJĀM BEZMAKSAS ATPŪTAS VIETĀM LATVIJAS VALSTS MEŽOS.

Uz mežu ar vilcienu

VAI KĀDREIZ ESI ATLICIS PLĀNU DOTIES DABĀ, JO NOKĻŪŠANA GALAMĒRĶĪ GLUŽI VIENKĀRŠĪ ŠĶIET SAREŽĢĪTA? TAD IR ĪSTAIS LAIKS KĀPT VILCIENĀ UN DOTIES CEĻĀ!

DACE ZALDĀTE-ROZENTĀLE

Vivi Komunikācijas un mārketinga projektu vadītāja

Neatkarīgi no tā, vai tev patīk rūpīgi izplānot katru brauciena detaļu vai doties, kur deguns rāda, vilciens var kļūt par lielisku sabiedroto atpūtai pie dabas. Tas ļauj atpūtu padarīt vienkāršāku, ērtāku un, iespējams, arī biežāku nekā līdz šim. Ja līdz šim jaunus elektrovilcienu esi redzējis tikai no ārpuses, iespējams, tev ir vairāki praktiski jautājumi.

Viena no 138 pieturām

Vai pamanīji, ka pēdējos gados ir atklātas vairākas jaunas pieturas un tās var ērti atrast ne tikai Vivi mājaslapā, bet arī populārākajās tiešsaistes kartēs?

Rīgā vien ir vairākas stratēģiski izdevīgas vietas, kur uzsākt savu maršrutu, pat nedodoties uz Rīgas Centrālo staciju – piemēram, Šmerlis, Turība, Čiekurkalns, Dauderi, kas atrodas Mežaparkā, vai pietura pie Bērnu klīniskā universitātes slimnīcas.

DODIES DABĀ

KOPĀ AR VIVI UN LATVIJAS VALSTS MEŽIEM

RĪGA	○	
LIELUPE	○	1 RAGAKĀPAS DABAS TAKA 3 km
MILZKALNE	○	2 LĀČUPES TAKA UN DENDROLOĢISKIE STĀDĪJUMI 14 km
TUKUMS I	○	3 ĀŽU KALNS 6 km
	○	4 LVM JAUNMOKU PILS 5 km
TUKUMS II	○	5 LVM ATPŪTAS CENTRS "SPĀRE" 66 km
	○	6 KALTENES KALVAS 69 km

RĪGA	○	
OLAINE	○	1 LOŽMETĒJKALNA SKATU TORNIS 29 km
JELGAVA	○	2 BRAMBERĢES ATPŪTAS VIETA 10 km
	○	3 ATPŪTAS VIETA "MUCENIEKU MEŽS" 10 km
DOBELE	○	4 LVM DABAS PARKS TĒRVETĒ 18 km
BĪKSTI	○	5 KRIEVKALNI 14 km
	○	6 REMTES MUIŽAS PARKS 17 km
SALDUS	○	7 KALNANSU PURVS 28 km
	○	8 ATPŪTAS VIETA RIEŽUPES DABAS PARKĀ 38 km
SKRUNDA	○	9 BOJU PILS PARKS 26 km
LIEPĀJA	○	10 ATPŪTAS VIETA PIE JŪRAS PAPES DABAS PARKĀ 30 km

VAIRĀK!
atputa.lvm.lv

RĪGA	1	ATPŪTAS VIETA "DOLES SALA"	3 km
DĀRZIŅI	2	ATPŪTAS VIETA "BERLĪNES KRUSTOJUMS"	14 km
PĀROGRE	3	SKRĪVERU DENDROLOĢISKAIS PARKS	9 km
JUMPRAVA	4	ALAINES MUIŽAS ĒKU KOMPLEKSS	1 km
KOKNESE	5	KOKNESES PARKS	2 km
PLĀVIŅAS	9	ATPŪTAS VIETA "GUSTIŅKALNS"	16 km
KRUSTPILS	10	TEJUMŅĪKU PURVA TAKA	21 km
VIĻĀNI	11	NUMERNES VALNIS	57 km
RĒZEKNE II	12	ATPŪTAS VIETA PIE PLISŪNA EZERA	27 km
ZILUPE	6	LVM ARBORĒTUMS KALSNĀVĀ	2 km
JAUNKALNAVA	7	ATPŪTAS VIETAS PIE KĀLŅA EZERA	24 km
GULBENE	8	STOMPAKU PARTIZĀNU MĪTNE	53 km
LĪVĀNI	13	ATPŪTAS VIETAS STEĶU SILĀ	7 km
NĪCGAĻE	14	NĪCGAĻES LIELAIS AKMENS	8 km
DAUGAVPILS	15	ATPŪTAS VIETAS PIE GAIŠĀ EZERA	9 km
KRĀSLAVA	16	SLUTIŠĶU KRAUJA	22 km
	17	ATPŪTAS VIETA "MIERA AVOTS"	8 km
	18	ATPŪTAS VIETAS PIE ČERTOKA EZERA	20 km

RĪGA	1	ATPŪTAS VIETAS PIE PĪĻEZERA	16 km
SIGULDA	2	LĪGĀTNES UPES DABAS TAKA	13 km
LĪGĀTNE	3	CĒRTENES PILSKALNS	33 km
VALMIERA	4	VIJCIEMA ČIEKURKALTE	25 km
STREŅČI	5	ATPŪTAS VIETA PIE GAUJAS SPĪCU TILTA	15 km
VALGA			

RĪGA	1	CARNIKAVAS PROMENĀDE	1 km
CARNIKAVA	2	DABAS PARKS "PIEJŪRA"	3 km
GAUJA	3	NIEDRĀJU-PILKAS PURVA TAKA	57 km
SKULTE			

Ja nepieciešams pārsēties uz citu līniju, to var izdarīt pieturās Torņakalns vai Zemitāni, un, protams, Rīgas Centrālajā stacijā. Turklāt Rīgas Centrālajā stacijā pāriet uz citu peronu ir iespējams ne tikai izmantojot tuneļus, bet arī dodoties pretējā virzienā, kur ierīkotas vienlīmeņa pārejas. Turpat blakus pieejamas arī kāpnes, kas ved uz Dzirnau ielu.

Lai ceļš būtu patiesi ērts, VAS "Latvijas dzelzceļš" daudzās stacijās jau ir ierīkojusi paaugstinātās platformas, kas ikvienam ļauj ērti iekļūt vilcienā. Šobrīd visvairāk pieturu ir aprīkotas Jelgavas, Tukuma un Skultes līnijās.

Noderīgi

Ja dodies izbraucienā ar velosipēdu vai bērnu ratiņiem, pievērs uzmanību uzlīmēm pie durvīm – tās norāda vagonus, kuros pieejami velo turētāji un ir vieta ratiņiem. Ja plānots grupas velobrauciens (virs 15 cilvēkiem), iecerētais brauciens vilcienā ar velosipēdiem jāpiesaka 48 stundas iepriekš pa tālruni 8760.

Biļetes izvēle

Vivi piedāvā dažādus biļešu veidus, kas piemēroti gan ikdienā, gan dodoties īsākā vai garākā ceļojumā. Pasažieri var iegādāties biļeti vienam braucienam, bagāžas biļeti, laika biļeti vienai, trim, piecām un 30 dienām. Noderīgi zināt, ka ar vilciena biļeti var turpināt ceļu arī ar autobusu Tukuma pilsētas robežās, kā arī aizbraukt līdz Aizkraukles autoostai.

Jebkuru biļeti – elektronisko vai papīra – var nopirkt 9 dienas pirms plānotā brauciena. Biļetes var iegādāties ne tikai biļešu kasēs, bet arī Vivi mājaslapā, lietotnē "Vivi Latvija" un pie citiem biļešu tirgotājiem.

Atceries, ka e-biļete jāiegādājas pirms iekāpšanas, jo pēc vilciena atiešanas no izvēlētās stacijas e-biļešu tirdzniecība tiek pārtraukta. Ja nespējī nopirkt biļeti, to var izdarīt vilcienā pie konduktora par paaugstinātu cenu.

JEBKURĀ SITUĀCIJĀ PRASI PALĪDZĪBU KONDUKTORAM.

IEVĒRO VILCIENA ETIĶETI, LAI NETRAUCĒTU APKĀRTĒJIEM.

SOMAS NOVIETO KLĒPĪ VAI BAGĀŽAI PAREDZĒTAJOS PLAUKTOS.

SEKO VILCIENAM

- Lietotnē "Vivi Latvija"
- Pa tālruni: 8760
- Interaktīvajā kartē Vivi.lv, kur tiešraidē var redzēt vilcienu atrašanās vietu.

Tests: Āķīgie vilciena jautājumi

1. Populārākā vilciena pietura, protams, ir Rīgas Centrālā stacija. Kura ir otra populārākā pietura Latvijā?

- a. Ogre
- b. Dubulti
- c. Olaine
- d. Saulkrasti

2. Vivi ir lielākais pasažieru pārvadātājs Baltijā, pērn pārvadājot vairāk nekā 21 miljonu pasažieru. Kurā no šīm valstīm vilcieni kursē ar lielāko precizitāti, pērn sasniedzot 98,4%?

- a. Itālijā
- b. Vācijā
- c. Latvijā
- d. Igaunijā

3. Vilcienā bez maksas drīkst pārvadāt bagāžu, kuras izmērs ir mazāks par 60 x 40 x 20 cm. Kurā gadījumā ir jāpērk bagāžas biļete?

- a. Esot ar mugursomu un makšķeri
- b. Braucot slēpot ar mugursomu un slēpēm
- c. Ņemot līdzī bērnu ratiņos
- d. Ceļojot ar velosipēdu

4. Ja vilcienā atrasta vai nozaudēta kāda manta, pasažieriem ir jāzvana pa bezmaksas tālruni 8760. Cik ilgi atrastās lietas tiek glabātas Vivi Klientu apkalpošanas centrā, kas atrodas Rīgas Centrālajā stacijā?

- a. Vienu stundu
- b. Vienu diennakti
- c. Trīs diennaktis
- d. Vienu mēnesi

5. Vivi lietotnē un mājas lapā redzama virkne ar ikonām, kas raksturo vilcienā pieejamās ērtības. Ko nozīmē šis simbols?

- a. Nodrošināta iekāpšana un izkāpšana vienā līmenī ar peronu
- b. Vilciens brauc lēnāk
- c. Iekāpjot vilcienā, ir jāatbalstās
- d. Izvēlētajā maršrutā vilcienā ir apgrūtināta iekāpšana

6. Cik reizes jāpārsēžas, lai aizbrauktu no Dubultiem uz Ogrī?

- a. Var aizbraukt bez pārsēšanās
- b. Vismaz vienu reizi
- c. Vismaz divas reizes
- d. Šīs divas pieturas nav savienotas

7. Bez maksas drīkst pārvadāt suni, kas sniedz pavadoņa vai asistenta pakalpojumu. Kas ir nepieciešams citu suņu pārvadāšanai?

- a. Tikai bagāžas biļete
- b. Bagāžas biļete un uzpurnis vai pārvadāšanas soma sunim
- c. Suņus nedrīkst vest vilcienā
- d. Suņa pase

8. Jaunie elektrovilcieni brauc klusāk un ātrāk. Kāds ir maksimālais ātrums, ar kuru tie pārvietojas Latvijā?

- a. Līdz 70 km/h
- b. Līdz 90 km/h
- c. Līdz 100 km/h
- d. Līdz 120 km/h

Kas dabā notiek pēc bargās ziemas?

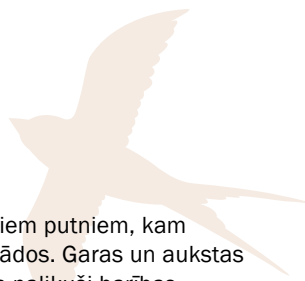
PĒDĒJO GADU SILTAJĀS ZIEMĀS BIJĀM RADUŠI, KA PELĒKS RUDENS
DAUDZU MĒNEŠU GARUMĀ LĪGANI PĀRIET PAVASARĪ. KĀ DABA
MOSTAS PĒC ŠOGAD PIEDZĪVOTĀ DZIĻĀ MIEGA?

Putnu koris atgriežas

Aizvadītā ziema bijusi grūta tiem putniem, kam jāpārziemo mūsu platuma grādos. Garas un aukstas nakts, dziļš sniegs, zem kura palikuši barības krājumi. Ornitologi skaidro, ka bargas ziemas ir dabiskā atlase sīkputniem, un daudzi to nespēj pārdzīvot. Vienlaikus zināms, ka daļa sīko putniņu, kas ziemo mūsu platuma grādos, tomēr pārvietojas mazliet uz dienvidiem. Piemēram, mūsu zilītes ziemo Polijā, kamēr mēs ziemā pie loga barojām tās, kuras vasarā ligzdo Igaunijā un Somijā. Tiem, kas ziemo pārdzīvojuši, balva pavasarī ir arvien pieejamāka barība mazākas konkurences apstākļos. Līdz brīdim, kad ierodas dienvidos ziemojušie.

Tie, kas atlidojuši no Dienvideiropas vai Āfrikas, pat nenojauš, kas te noticis iepriekšējās mēnešos. Taču

pat dienvidniekiem ir ieguvums no aizvadītās ziemas. Ilgstošs un pamatīgs sals samazina dažādu parazītu un kaitēkļu daudzumu ligzdās. Tiesa, vairums mūsu kukaiņu ir piemērojušies pārciest arī bargas ziemas, īpaši, ja runa ir par tām putnu ligzdām, kas ir dobumos. Taču koku zaros vītās ligzdas varētu būt brīvākas no kaitēkļiem. Vienlaikus ne viens vien stārķis, ērglis vai cits lielas ligzdas īpašnieks atgriežoties konstatēs, ka biežais sniegs mītni ir papostījis, taču lielākai vai mazākai ligzdas pārbūvei putni ir gatavi ik pavasari. Un, pat neraugoties uz ligzdas labošanas darbiem, visi putni atgriežas ar dziesmām, tām pavasarī laiks atliek vienmēr. Sākumā strazdi un cīruļi, dzērves un ķīvītes, bet pēc tam, kad sniegs jau pavisam pazudis un viss sāk zaļot, parādās kukaiņi un seko arī to ēdāji – cielavas, bezdelīgas, svīres un lakstīgalas.

Kā rodas vecupes?

UPES PLŪSMA

Upe plūst vienmērīgi un krasti būtiski nemainās.

SĀKAS LĪKUMOŠANA

Ātrāka plūsma izskalo vienu krastu, otrā uzkrājas nogulumu – veidojas līkumi.

IZTEIKTI MEANDRI

Līkumi kļūst lielāki, krasti tiek arvien vairāk izskaloši, veidojas šaurs "kakls".

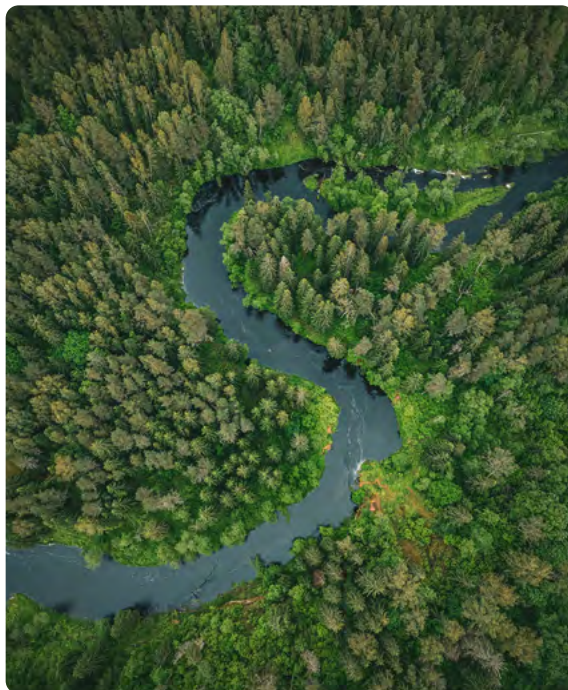
VECUPE

Upe izlauž īsāko ceļu, atstājot veco līkumu kā atsevišķu ūdenstilpi – vecupi.

Upes iztirās un meklē jaunus ceļus

Ziemas klusumu upju krastos pamazām nomaina ūdens čalošana, kam seko ledus lūšana, un mieru nomaina rīboša ledus iešana. Ledus sev paņem līdzi visu, kas pēdējos gados upēs uzkrājies. Sākot no ūdenszāļu aizaugumiem līdz pat simtgadīgu koku stumbriem, kas sagāzušies upēs. Latvijas upju ekosistēmām un visiem, kas mīt upēs, šāds kārtīgu palu pavasaris ir svētība. Upes burtiski tiek izberztas no visa vecā, atmirušā, lai tā vietā rastos atkal kas jauns.

Mazākajās, straujākajās un līkumainākajās upēs šādos pavasaros mēdz notikt pat upes gultnes maiņa. Lielās ūdens masas meklē īsāko ceļu, tādēļ meandri (upes līkumi, kas veidojas dabiskā tecējuma rezultātā) tiek pārrauti, daži upju posmi iztaisnojas, rodas vecupes, kas atkal būs jauna vieta, kur attīstīties jaunām ekosistēmām. Vienlaikus ne tik izteiktos upju līkumos pavasara ūdeņi un ledi mēdz graužt krastus, radot jaunus meandrus un upju līčus. Pēc lieliem paliem ir vērts doties pastaigās gar upju krastiem, kas izstaigāti kaut neskaitāmas reizes, jo šādi pavasari var nest jaunus skatus un tā ir iespēja būt klāt brīžos, kad upe mainās. Latvijas apstākļos ģeoloģiskus procesus novērot negadās bieži, bet upju gultnes un krastu maiņa mums ļauj piedzīvot ģeoloģiskas norises mūsu acu priekšā.

Mostas arī ērces, odi un briežutis

Izplatīts ir uzskats, ka aukstās ziemās izsalst daudzi kaitēkļi, tostarp ērces, odi un briežutis, no kuriem mēs bieži ciešam. Tomēr tā nav gluži tiesa. Tieši šie asinssūcēji ir labi pielāgojušies bargām ziemām un pārļaiž tās itin labi. Piemēram, odu daudzumu galvenokārt ietekmē pavasara un vasaras sākuma laikapstākļi.

Ja laiks ir silts un mitrs, tad odu noteikti būs vairāk – vienalga, cik barga vai maiga bijusi ziema.

Odi vairojas ūdeņos – upmalās, ezeru krastos, grāvjos, pelķēs, ūdens lāmās un pļavās. Jo laiks ir siltāks, jo ātrāk no oliņām attīstās pieauguši odi, kas gatavi doties uzbrukumā. Ērces lielākoties ziemo augsnē vai zem krietnas nobiru kārtas. Šoziem bija arī bieza sniega sega, tādēļ ērces varēja mierīgi gulēt visu ziemu. Ērcēm nepiemērotākas drīzāk ir siltas ziemas, kad šie kukaiņi mēdz būt aktīvi pat janvārī, bet nespēj atrast siltu ziemošanas vietu, uzņākot pēkšņam aukstumam. Savukārt briežutīm ir visērtākā un siltākā ziemošanas vieta. Tās visu ziemu paliek pie saimniekorganisma jeb, vienkāršiem vārdiem sakot, pārziemo aļņu, briežu, lapsu, āpšu un jebkuru citu meža zvēru vilnā. Visu ziemu ir silts, un visu ziemu tās turpina sūkt asinis.

Kā izvairīties no briežutīm?

Līdzīgi kā ar ērcēm un odiem, pilnībā no briežutīm izvairīties dabā nevar. Sevišķi jau mežos. Visvairāk šo kukaiņu ir tajos mežos, kur ir daudz stirnu un briežu. Ne velti tās sauc par briežutīm, jo tieši šos pārnadžus briežutis iecienījušas visvairāk. Lai gan briežutis ir nepatīkams ceļabiedrs, tās nav tik bīstamas kā ērces. Latvijā nav zināmi gadījumi, kad briežutis pārnēsātu cilvēkiem bīstamas infekcijas. Kodums var būt sāpīgs, pēc tam var rasties apsārtums un nieze, bet to izraisa imūnā reakcija, nevis nopietna infekcija. Noskaidrot, vai pārgājienam paredzētajā mežā ir daudz briežu un attiecīgi arī briežutu, gan īsti nav iespējams, tāpēc atliek sagatavoties. ▲

DER ZINĀT

Briežutis aktīvākas ir vasaras otrajā pusē un rudenī – no augusta līdz oktobrim –, tāpēc pavasara un vasaras pārgājienos dabā vairāk uzmanības jāpievērš ērcēm un odiem.

Kā pasargāt sevi no briežutīm

#01

Noteikti velc cepuri, jo briežutis bieži iepiņķerējas matos.

#02

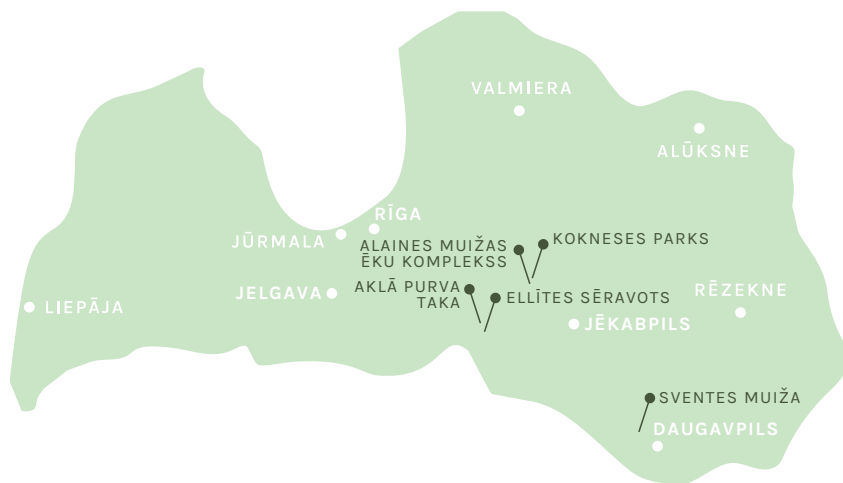
Izvēlies pēc iespējas gludāku un pat slidenāku apģērbu, pie kura briežutīm grūti pieķerties.

#03

Ja briežuts pieķērusies pie ādas, tā jānotrauc nost, nevajag mēģināt saspiest, jo tām ir spēcīgs hitīna apvalks. Briežuti nevar saspiest tik vienkārši kā mušu vai odu. Mēģinot saspiest briežuti, drīzāk var traumēt sev ādu, radot bojājumu, kas var pāraugt iekaisumā.

Gar Daugavu uz dienvidiem

KUR:
Zemgale, Latgale,
Sēlija

KAD:
visu gadu

Siltais laiks dabā jābaida pilnu krūti, īpaši pēc tik garas ziemas. Varētu jau šķist muļķīgi – Latvijā vasarā doties uz dienvidiem pēc siltuma, bet klimatiskie dati rāda, ka Zemgalē un Latgalē vasarā karstuma viļņi ilgst 9–12 dienas, kamēr pārējā valstī tikai 4–7 dienas.

ALAINES MUIŽAS ĒKU KOMPLEKSS

KOKNESES PARKS

AKLĀ PURVA TAKA

ELLĪTES SĒRAVOTS

Kokneses parks un muiža

GPS: 57.514217, 25.012529

Pirms doties garākā pārgājienā, pa ceļam uz Latgali var pietāt Koknesē. Daudzi ir bijuši Likteņdārzā vai Kokneses pilsdrupās, bet Koknesē ir arī parks. Tas pats, kas pa ceļam uz pilsdrupām, un ir vērts pastaigas solī to izbaudīt. Tas ir gandrīz tikpat vecs kā netālais Skrīveru dendroloģiskais parks, kas šobrīd ir daļēji slēgts rekonstrukcijas dēļ. Arī Kokneses parkā ir gana daudz svešzemju koku sugu, un parkveida pļavās ir plašs savvaļas puķu klāsts, kas visbagātīgāk zied vasaras pirmajā pusē. Tur priecē Mīlestības tiltiņš un strūklaka “Fauna galva”, kas 20. gs. 30. gados atradās netālu no leģendārā, savulaik appludinātā Pērses ūdenskrituma. Lai atgādinātu par zudušo ainavu, vienā no parka dīķiem izveidots Pērses ūdenskrituma atveids, kas brīvi pieejams apskatei gan pa dienu, gan vakara un nakts stundās, kad tas tiek izgaismots. Ūdenskrituma atveids stiepjas vairāk nekā piecu metru garumā, un tā kaskādes izvietotas dažādos līmeņos, veidojot pēc iespējas dinamiskāku ūdens strūklas kustību. Parkā atradīsiet daudzus koka tēlniecības darbus. Gandrīz ik

uz stūra ir kāda vēstures liecība – pat zviedru laika riņķa krusti un čuguna lielgabali.

Turpat blakus parkam ir arī Kokneses jeb Alaines muiža. Tur ir pārvaldnieka māja kopā ar laukakmeņu mūra klēti, kur atrodas krodziņš “Rūdolfis”, un bijušo muižas veļas mazgātavu. Kāpēc krodziņam nosaukums “Rūdolfis”? Tāpēc, ka no 1885. līdz 1887. gadam muižā dzīvoja rakstnieks Rūdolfis Blaumanis. Mūsdienās šajā ēkā izvietots AS “Latvijas valsts meži” Vidusdaugavas reģiona klientu centrs. Ir arī muižas dārzs, un izziņai pie augiem ir to latviskie un latīniskie nosaukumi.

Nem vērā!

No 1. aprīļa līdz 30. septembrim mežos ir noteikts ugunsnedrošais laikposms.

Latgalē ezeri ir pat Daugavas krastos

GPS: 56.084271, 27.118770

Aptuveni pusotras stundas braucienā no Kokneses gar Daugavu tālāk uz Latgales pusi ir Līksna. Tā atrodas vienā no pārgājienu maršruta “Ezertaka” posmiem. Latgale, zilo ezeru zeme, parasti saistās ar novada austrumu daļu, kur ir Rāzna, Drīdzis, Ežezers un vēl desmitiem mazāku ezeru, taču Augšdaugavas novadā ezeri ir pat burtiski Daugavas krastos. Viens no “Ezertakas” posmiem ir Svente–Līksna–Vabole.

Šajā 25 kilometrus garajā posmā takas tuvumā ir piecas ūdenstilpes: Vaboles, Koša un Linmārka ezers, Ļūbasts un Līksnas dīķis, kas pēc izmēriem ir lielāks nekā daži labs ezers. Un arī šajā takā neiztieks bez muižām. Sava muiža ir gan Vabolē, gan Līksnā, gan Sventē, un tieši Sventes muiža ir greznākā no visām. Tagad tā ir atjaunota četrzvaigžņu viesnīca ar restorānu, skaistu strūklaku pagalmā, un ievēribas cienīga ir blakus muižai izvietotā militārās tehnikas kolekcija. Tiem, kas dodas šajā maršrutā no citiem Latvijas reģioniem, ieteiktu vasarā pārnakšņot kādā no Dienvidlatgales lauku viesu namiem vai muižām

un nākamajā dienā atpakaļceļā pietāt kādā no Sēlijas dabas objektiem. Sēlija bieži pazūd starp pārējiem Latvijas kultūrvēsturiskajiem novadiem, to daļēji iekļaujot Zemgalē vai Latgalē, taču Sēlija ir vērtība pati par sevi. Gārsenes mežaparkā ik uz soļa var atrast kādu nozīmīgu vides objektu vai neatkārtojamo dabas ainavu – Barona krēslu, Mīlestības saliņu, Laumu pļaviņu, Raganas binokli un daudzus citus. Egļonē ir dižkoku taka, kas ved caur Latvijā samērā reti sastopamo platlapju mežu.

Aklā purva dabas takā var izdoties atrast šī gada augu – lāceni –, bet Ellītes sēravotos smelties jaunību un veselību. Tā ir savdabīga vieta netālu no Daudzevas Aizkraukles novadā, kur nepilnu divu hektāru platībā izplūst vairāki avoti ar maz mineralizētu neparasta tipa sērūdeni. Šurp jādodas jaunības saglabāšanas un veselības uzlabošanas nolūkā.

rolands ģe

ĪSTENS DABĀ GĀJĒJS

PAVASARIS UN VASARA IR VIŅA ĪSTAIS LAIKS, UN ŠOGAD MŪZIĶIS
KLAUSĪTAJIEM TIEŠI VASARĀ IR SAGATAVOJIS KO ĪPAŠU.

Medības un dzīve laukos iedvesmo mūzikai

REPERA ROLANDA ĶE KANTRI STILA DZIESMA "CITOS
MEDĪBU LAUKOS" NAV RADUSIES, MINOT PILSĒTAS BRUĢI.
ROLANDS ĶE BIEŽI IR MEŽĀ UN KĀDU LAIKU NU JAU IR
IEJUTIES ARĪ MEDNIEKA AMPLUĀ.

**Vai kādai dziesmai iedvesma un idejas ir
radušās tieši no pieredzētā dabā?**

Biežāk par iedvesmas meklējumiem dabā runā
liriskas popmūzikas vai balāžu žanra mūziķi. Dažreiz
ar reperu kolēģiem mēdzam pasmīnēt, ka lielā daļā
latviešu mūzikas vienkārši dzied par laikapstākļiem.

Savā mūzikā dabas novērojumus vai tos pašus
laikapstākļus cenšos cieši sasaistīt ar procesiem
iekšienē, attiecībās ar citiem cilvēkiem vai tos
kaut kādā veidā salīdzināt ar urbāno vidi. Tas man
ir atslēgas moments, lai dotu mūzikai papildu
dimensiju.

**Pavasari un vasarā mežā ir gandrīz
nepārtraukts dabas koncerts, bet ziemā
tas ir kluss. Vai, esot mežā, tu klausies
mūziku?**

Tieši otrādi – cenšos visu darīt klusi, pat soļu
speršana ir lieks troksnis, ja runa ir par medībām.
Bet arī vienkāršā pastaigā nekāda mūzika nav
nepieciešama.

**Mežs ir viena no retajām
vietām, kur baudīt klusumu.**

Dažreiz romantizēju, ka sava mūža pēdējā gaitā
varētu kā kaķis vientulībā aiziet mežā, līdzī paņemot
vienīgi ģitāru, un tad gan – uz pilnu klapi. Dievs dod
spēku šādai avantūrai.

**Vai ir bijis kāds konkrēts brīdis, kad
norises dabā, redzētais vai piedzīvotais
licis mainīt skatījumu uz dzīves norisēm?**

Laikam jau pats dabas fundamenta – nepārtrauktā
mainība. Man šķiet, sezonālitate ir galvenais, kas
cilvēkam jāievēro. Pietiek apzināties, ka gan tu,
gan pasaule tev apkārt eksistē, pārējais ir *labels*,
interpretācijas un sociāli konstrukti. Laušanās
straumei? Gan jau ilgāk par pāris minūtēm
nenoturēsies pie koka zara, tāpēc jālaiž vajā būs
jebkurā gadījumā.

Agrāk tavās dziesmās un to lirikā dabas, mežu un lauku tēmas saklausīt bija pagrūti, taču pērn sāktais projekts “Medību lauki” ir pilnīgs kantri. Arī “Citos medību laukos” ir pastarpināta atsauce gan uz medībām, gan lauku dzīvi, un videoklips ir kārtīgā *redneku* stilā. Kas lika pievērsties šādam mūzikas stilam?

Jā, nu repam ir vairāk urbāns raksturs nekā kantrimūzikai, šaubu nav. Bet kopumā pievērsšanās kantri ir dažādu vēlmju un apstākļu *mikstūra*. Gribēju vairāk padzīvoties pa laukiem, tas noveda pie vēlmes pielāgot, tā teikt, *saundtreku*, kas savukārt baigi pavilka un pat izvilka vārdus no manis. Vienkārši tā aizdziedājos līdz *outlaw kantrīkim* jeb dumpinieku kantri, ka pašam beigās radās dziesmas! Bet sen jau bija arī vēlme paplašināt profilu muzikāli, un tā viss salikās pa plauktiem.

Tu esi mednieks. Kā nonāci pie lēmuma kļūt par mednieku?

Lēnu garu, ejot medībās par dzinēju, sagribējās iebrist tajā lietā pavisam. Tajā laikā arī mūzika uzņēma lielākus apgriezienus, sāka izplūst robeža, kur beidzas vaļasprieks un sākas darbs. Enot kursus, īpaši nedomāju par ieguvumiem, ko medīšana var dot, – tas ir dārgs vaļasprieks. Bet mentālā atslodze no darba un pilsētas ritma, ko dod medīšana, ir neatsverama.

Par medniekiem sabiedrībā viedokļi atšķiras. Kā tu skaidrotu, kāpēc mednieki arī mūsdienās ir svarīga sabiedrības un vienlaikus dabas sastāvdaļa?

Laikam ar savu šī brīža “stāžu” diez vai būšu pietiekami kompetents izvērstai atbildei, bet neretie interneta viedokļi par to, ka mednieka mērķis ir tikai iet un slaktēt, ir muļķības un ignorance. Protams, arī pašiem medniekiem ļoti jākontrolē veids, kā informācija tiek pasniegta, zinot šī temata jūtīgumu.

Mentālā atslodze no darba un pilsētas ritma, ko dod medības, ir neatsverama.

Tas, kas sākās ar vienkāršu vēlmi piepildīt saldētavu ar meža gaļu, ir pārvērties jau lielākā ziņkārē par dabas procesiem, mežu un lauksaimniecības zemju postījumiem un to novēršanu.

Dodoties medībās, droši vien ir sanācis piedzīvot gan dažādus laika apstākļus, gan brist pa mežiem un pļavām, kur ikdienā droši vien nedotos. Ir kāds spilgtākais, ekstrēmākais medību piedzīvojums?

Šobrīd, kamēr vēl esmu salīdzinoši nepieredzējis, viss mazāk vai vairāk liekas ekstrēms, bet atceros, kā pašu pirmo reizi, piedaloties dzinējmedībās kā dzinējam, aptuveni divas minūtes pēc masta sākuma turpat gar acīm viena pēc otras zibenīgi paskrēja divas brangas mežacūkas. Likās – “jēzus, šitā tagad tas būs!?” Diezgan intensīvs pirmais iespaids radās, bet ar laiku sāku pierast.

Kāds ir tavs iecienītākais veids būšanai dabā ārpus medībām? Kāds gadalaiks... mežs, pļava vai pludmale?

It kā uz vecumu cilvēks kļūst mierīgāks, bet kaut kā vairs nespēju atpūsties, vienkārši guļot pludmalē vai uz segas pļavā piknikā. Prasās pārgājieni, kustība...

Kādi ir tavi pavasara un vasaras plāni? Ko vēlies redzēt, piedzīvot, īstenot?

O, jā! Ziema mūs kārtīgi apskāva, saritināja savā deķī. Pēc tāda laika cilvēki, domāju, īpaši novērtē pavasari un vasaru, dodoties laukā un baudot dabu svaigā gaisā. Es būšu viens to tiem, un man pat ir sagatavots kaut kas īpašs. Cik īpašs? Sekojiet manām gaitām – uzzināsiet! ▲

Rolands iesaka

01 PIEDZĪVO

Protams, jāatnāk uz kādu "Medību Lauku" koncertiem!

02 BAUDI

Dabā var patiesi sajust mirkli,
nevis tikai par to domāt

2026. GADA VASARAS KONCERTI

25.07.

KALĶU KVARTĀLS, KULDĪGA

06.08.

K. K. FON STRICKA VILLA, RĪGA

14.08.

"ZEIT" RADOŠAIS KVARTĀLS, LĪGATNE

KO DARĀM LATVIJAS VALSTS MEŽOS?

LATVIJAS VALSTS MEŽI
KOKSNE · STĀDI · ATPŪTA

-Putni-

PĒTĀM

LATVIJAS
VALSTS MEŽOS
LIDZ ŠIM FIKSĒTAS
8000
LIELĀS PUTNU LIGZDAS
~ 50 CM DIAMETRĀ

~2900
ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO
SUGU LIGZDAS

~500
JAUNATRASTAS LIGZDAS
(GADA LAIKĀ)

PUTNU NOVĒROJUMI*

~20 600
MEDŅU
NOVĒROJUMI

REĢISTRĒTIE CITU ĪPAŠI
AIZSARGĀJAMO SUGU PUTNI

~13 SUGAS ~2370
NOVĒROJUMI

* būtiski sugu ekoloģisko prasību novērtēšanai
un aizsardzības plānošanai

40%

NO LATVIJAS VALSTS MEŽOS FIKSĒTAJAM
JŪRAS ĒRĢLIEM UN ZIVJĒRĢLIEM
LIGZDO EKOLÓGISKAJOS KOKOS
ATJAUNOŠANĀS CIRTĒS

LIELĀS LIGZDAS VEIDO:

VISU SUGU
ĒRĢĻI

PEĻU
KĻJĀNS

MELNAIS
STĀRKIS

VISTU
VANAGS

ĶĪKIS

KĻJA

KRAUKĻIS

PUTNU MONITORINGS

AS "Latvijas valsts meži"
veic 6 aizsargājamo
putnu sugu monitoringu

Klinšu ērģļu, jūras
ērģļu un zivjērģļu
pāru skaits
ievērojami palielinās

Medņu populācija
sarūk

Mazo ērģļu populācija
ir stabila

AIZSARGĀJAM

38 000 ha
IZVEIDOTI MIKROLIEGUMI
lielo putnu un medņu
dzīvotņu aizsardzībai
atbilstoši likumdošanai

PAPILDUS LIKUMĀ
NOTEIKTAJAM
LATVIJAS VALSTS MEŽOS
ATVĒLĒTI

~8600 ha
lielajās ligzdās ligzdojošo
putnu dzīvotņu aizsardzībai

~131 000 ha
medņu dzīvotņu aizsardzībai

APSAIMNIEKOJAM

UZLABOTA MEDŅU
DZĪVOTŅU KVALITĀTE **~1100 ha** PLATĪBĀ,
TAJĀ SKAITĀ:

~60 ha

dabas liegumā *Kreiču purvs*,
veicot biotehniskos
pasākumus

9 km aizbērtu grāvju

dīvos medņu rīstos optimālam
hidroloģiskajam režīmam
Austrumvidzemes reģionā

x151

Līdz šim LVM ornitologi uzstādījuši
151 mākslīgo ligzdu zivjērģļu,
klinšu ērģļu, melno stārku un ūpju
ligzdošanas veicināšanai

~90%

Klinšu ērģļi

~50%

Zivjērģļi

Visi klinšu ērģļi un aptuveni 60%
zivjērģļu ligzdo
mākslīgajās ligzdās

VĒRO LIELOS PUTNUS
TIEŠSAISTĒ

VAIRĀK PAR
LIELAJIEM PUTNIEM KLAUSIES
PODKĀSTĀ «DABĀ GĀJĒJS»